

De mentale landschappen

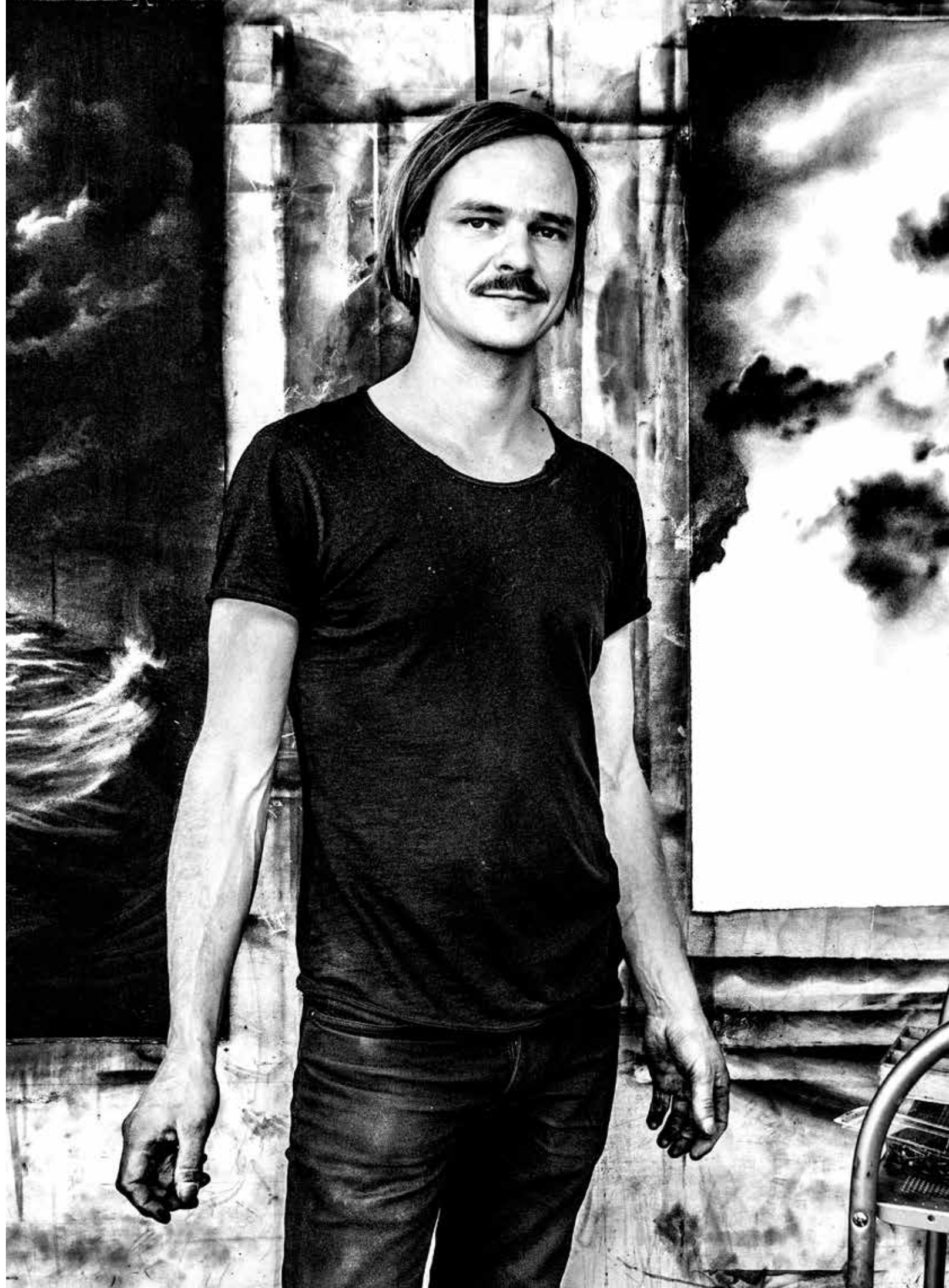
VAN KEVIN VANWONTERGHEM

Kevin Vanwongerghem is nog niet zo lang geleden verhuisd van zijn stek in Sint-Amandsberg naar de buurgemeente Destelbergen. Hij heeft er een woning gevonden en een zeer ruim atelier voor hemzelf en voor zijn vriendin. Er is nog veel werk aan de winkel maar in de loods kan hij al van mooi invallend licht genieten.

TRAAGHEID Kevin Vanwongerghem (°1984) heeft een probleemloze jeugd gehad. Tot zijn zes jaar woonde hij met zijn ouders in Tanzania, daarna op verschillende plekken in Oost-Vlaanderen en hij ging, na zijn secundaire studies, richting Sint-Lukas in Gent. Tijdens zijn scholierentijd had hij al tekenlessen gevolgd in het deeltijds kunstonderwijs (DKO). Tekenen heeft hij altijd graag gedaan, thuis was daar aandacht voor en het lag voor de hand dat hij in de kunstrichting zou gaan. Hij koos voor 'Illustratie', een traject binnen de opleiding Beeldende kunsten en behaalde er zonder problemen zijn master. Hij kreeg er les van Gerda Dendooven (°1962) en Goele Dewanckel (°1959), illustratoren met een palmares. Hij beschouwt die periode nu als een stuk vorig leven. Na het behalen van zijn master studeerde hij grafiek in het DKO aan de Gentse academie. Daar kwam hij terecht bij Marnix Everaert (°1960) die samen met zijn collega's van die opleiding een pioniersplek heeft gemaakt voor de non-toxische grafiek. Marnix Everaert is wereldwijd een graag geziene gastdocent. Kevin Vanwongerghem: "Tijdens mijn opleiding Illustratie had ik heel veel lino- en houtsneden gemaakt. Ik had een eigen beeldtaal ontwikkeld, maar dat voelde nadien aan als een belemmering. Het wrong met de dingen die ik echt wou maken. Ik heb heel veel geleerd uit die periode, het was heel boeiend, maar het werken in opdracht ligt me minder. Deadlines geven me te veel stress. Ik hou meer van traagheid en intuïtief werken." Hij ontwierp affiches, platenhoezen en illustraties voor boeken en tijdschriften. In zijn grafiekopleiding (2009-2014) is hij zich dan vooral gaan toeleggen op ets en aquatint, een diepdruktechniek waarbij niet zozeer lijnen maar egale vlakken ontstaan.

Kevin Vanwongerghem, [zonder titel], 2018, houtskool op papier, 120 x 70 cm

“Het gaat om romantiek, de elementen in de natuur waarop de mens eigenlijk geen greep kan hebben.

Kevin Vanwonderghem, [zonder titel], 2016, houtskool op papier, 17 x 24 cm

Kevin Vanwonderghem: “Nog tijdens die opleiding ben ik begonnen met houtskooltekeningen. Ik had daar nood aan, ook om wat sneller stappen te kunnen zetten in mijn inhoudelijke zoektocht. Grafiek is een traagzaam en arbeidsintensief proces. Dat is trouwens een draad die ik terug zal oppikken.” Ondertussen is Kevin Vanwonderghem leraar grafiek aan de academie van Zottegem en heeft hij Marnix Everaert opgevolgd.

RUIMTE VOOR INTERPRETATIE Kevin Vanwonderghem toonde zijn werk op diverse tentoonstellingen. Twee zaken vielen op: de diep zwarte partijen in de beelden en een diversiteit van formaten, ook ovalen. Even opmerkelijk was de aanwezigheid van de menselijke figuur in zijn werk, iets wat in het huidige oeuvre quasi totaal ontbreekt. “De fysieke aanwezigheid van menselijke figuren is stilaan verdwenen in mijn

werk, hoewel de mensheid en zijn handelen toch nog een belangrijke rol spelen. Mijn wijze van vertellen is spontaan in die richting geëvolueerd. Ik tracht in mijn recenter werk meer dingen open te laten, meer suggestief te werk te gaan en te tekenen vanuit mijn intuïtie. Hoewel ik vertrek vanuit een thematiek, vind ik het belangrijk dat er voldoende ruimte is voor interpretatie. Tijdens het tekenen begin ik steeds minder vaak vanuit een vooropgezet idee, meestal krijgt de tekening gaandeweg vorm. Dat proces verloopt vaak traag. Ik werk aan meerdere tekeningen tegelijk en herneem ze soms na een tijdje om er met een frisse blik naar te kijken. Van zodra ik een klik voel, kan ik in één stuk door verder werken.” Tijdens *The Big Draw* van 2014 stond hij met enkele collega's op de Vrijdagmarkt in Antwerpen met Beeldruimte 'het kleinste museum van 't stad', dat nogal wat succes kende en sympathieke reacties ontlokte.

Hij maakt deel uit van het collectief Beeldruim, een groep van kunstenaars die mekaar vinden om te tekenen en te discussieren en samen te exposeren. Hun tentoonstellingen zijn telkens een verademing en boeiend, onder meer door de soms wat onherbergzame, niet zo afgelikte locaties waar het werk best wel goed tot zijn recht komt. Kevin Vanwonderghem: “Voorbeelden zijn *LNKS* en *Conversation Rooms*, tentoonstellingen waarbij we telkens ook andere kunstenaars uitnodigden.”

KIJKERVARING EN SFEER Het landschap is iets wat Kevin Vanwonderghem sterk intrigeert en dan gaat het niet zozeer om het landschap dat wild en natuurlijk is, onberoerd door de mens. Het gaat hem eerder om de maakbaarheid ervan. In zijn tekeningen isoleert hij elementen van het landschap. Zo heeft hij een hele reeks wolken in alle mogelijke constellaties. Hij maakt hierbij geen gebruik van eigen foto's maar van de beeldenbank en de computer.

Kevin Vanwonderghem: “Het gaat om romantiek, de elementen in de natuur waarop de mens eigenlijk geen greep kan hebben. Mijn beelden zijn composities van een geromantiseerde werkelijkheid die tegelijk de maakbaarheid van die werkelijkheid bevragen.” Hij verwijst naar iets wat hem erg heeft getroffen in het Oceanarium van Lissabon. “We waren als

Kevin Vanwonterghem, [zonder titel], 2019, houtskool op papier, 120 x 70 cm

betoverd naar de pracht van de onderwaterwereld aan het kijken, naar dat ogenschijnlijk harmonieus samengaan van tal van organismen. En toen werden we er attent op gemaakt dat de tank gevuld was met kunstmatig geproduceerd zeewater.” En hij maakt een link met de schilders uit de Romantiek. “In hun atelier brachten zij de losse observaties en schetsen samen om tot een subliem landschap te komen. Zo ben ik nu bezig met het assembleren van diverse landschapselementen. Het artificiële karakter wordt een belangrijk onderdeel van het beeld, het sublieme wordt verstoord.”

Hij verwijst naar de Franse barokschilder Claude (Le) Lorrain of Claude Gellée (1600-1682) die, na zijn terugkeer in Frankrijk, zich vooral heeft toegelegd op het schilderen van paradijselijke landschappen, sterk geïdealiseerd en gekenmerkt door een suggestie van grote diepte en vergezicht. In de landschappen van Claude Lorrain is het licht altijd van zeer groot belang. De zon is niet steeds zichtbaar aanwezig, maar het zonlicht is dat wel en speelt een belangrijke en intensifiërende rol en wordt dikwijls versterkt door reflecterende waterpartijen.

Kevin Vanwonterghem, [zonder titel], 2016, houtskool op papier, 108 x 78 cm 8 x 13 cm

Kevin Vanwongerghem, [zonder titel], 2019, houtskool en acrylhars op papier, 8 x 13 cm

Het is ook naar deze schilder dat de zogenaamde claudespiegel is genoemd. De *miroir de Claude* of *Claude glass* (ook als *black mirror* aangeduid) was zeer geliefd bij achttiende-eeuwse schilders. Het is een draagbare, enigszins gebolde spiegel met een zwarte achtergrond. Als je met je rug naar een te bewonderen landschap staat, zie je in de spiegel een breed panorama. Je ziet de grote lijnen, minder de detaillering, en getemperde kleuren. Het biedt een mooi overzichtelijk geheel en was destijds niet alleen bij de kunstenaars maar ook bij toeristen een geliefd hebbeding. Ze konden er de natuur in bekijken zoals ze die graag wilden zien. Door de spiegel te gebruiken kan je delen van het landschap in de spiegel isoleren, niet gehinderd door storende elementen in je gezichtsveld. Het gebruik ervan laat je toe om te idealiseren.

Kevin Vanwongerghem: “Zo tracht ik in mijn jongste tekeningen, waar lucht en zee samenkomen, een assemblage te maken van elementen die een zekere weelderigheid, dramatiek of sonore stilte in zich dragen. Kijkervaring en sfeer vind ik belangrijk in mijn tekeningen. Ik hou er heel erg van me te verliezen in de sfeer en de poëzie van bepaalde werken, zoals in die van de schilders uit de Romantiek. In mijn tekeningen zoek ik naar de frictie tussen de sfeer van een geromantiseerde natuur enerzijds en het gevoel van kunstmatigheid anderzijds. De ingrepen die ik hierbij doe, zoals de snijlijnen, een foutieve belichting, foutieve schaalverhoudingen of posities, dat zijn allemaal elementen die ik daarvoor gebruik. Je zou kunnen zeggen dat die ingrepen een evolutie zijn van fysieke aanwezigheid van objecten, zoals een windturbine, naar meer abstracte elementen, zoals de geometrische constructies of de zichtbare incisies in meer recent werk.”

FOTO? Werk van Kevin Vanwongerghem was enige tijd geleden te zien op een fotografietentoonstelling in Gallery 44 te Brugge. Deze galerie toont normaal gezien enkel werk van fotografen en toch was de tekening van Kevin Vanwongerghem hier op zijn plaats. Sommige tekeningen zijn zodanig uitgewerkt dat ze de kijker in twijfel brengen. Is het een foto of niet? Het gaat om een gevoelsmatige twijfel, veroorzaakt door de technische expertise van de kunstenaar en soms ook door de wijze van presenteren. Vanwongerghem werkt met ronde of ovale vormen en bepaalde tekeningen zijn beschermd door een glanzende harslaag. Ze worden meer een object dat vraagt om gekoesterd te worden. Ze doen erg hedendaags, maar toch heel vertrouwd en bijna historisch aan. En hier is de *miroir de Claude* niet ver weg. Het is een duidelijke en bewuste keuze van de kunstenaar om hierop door te gaan en dit medium verder te exploreren. “Ik ben nu aan het zoeken hoe ik die reflectie verder kan laten spelen als beeldend middel op zich. Het staat nu nog wat in zijn kinderschoenen, maar ik ga er zeker op door.”

Kevin Vanwongerghem maakt gebruik van alle fysieke elementen uit de natuur, hij onderwerpt ze aan zijn zoekende blik en laat ze groeien tot een nieuw geheel dat gestalte krijgt in zijn geest. Het beeld wordt beïnvloed door aspecten van wetenschappelijke waarneming en kennis van geometrie. Het beeld overstijgt de fysieke natuur, het wordt een mentaal landschap waarin de kijker zich, elk op zijn eigen manier, kan verliezen.

—

DAAN RAU

INFO - WEBSITE <http://www.kevinvanwongerghem.be/>